

1.3 Financiële verantwoording

In deze paragraaf wordt in hoofdlijnen ingegaan op de financiële ontwikkelingen over 2020. Hierbij wordt het resultaat gepresenteerd ten opzichte van de "bijgestelde begroting". Dat is de begroting inclusief de door de gemeenteraad geaccordeerde begrotingswijzigingen. Daarna wordt ingegaan op de ontwikkelingen in de algemene reserve en de belangrijkste oorzaken daarvan. Tot slot gaan we kort in op het verloop van de investeringen in 2020.

Ontwikkeling resultaat

De jaarrekening 2020 sluit met een resultaat na bestemming van € 0,7 mln. positief. Voorgesteld wordt om dit resultaat toe te voegen aan de algemene reserve. Het college heeft sinds de begroting 2019 een lijn ingezet van reëel begroten. Er is kritisch gekeken naar de budgetten en waar mogelijk is de lucht uit die budgetten gehaald, om ruimte te bieden aan nieuwe ontwikkelingen en meer ambities te kunnen realiseren. Deze lijn is verder doorgezet in de begroting 2020. Het resultaat na bestemming van deze jaarrekening sluit daarop aan.

Het resultaat voor bestemming komt uit op € 7,5 mln. positief. Het positieve resultaat op de grondexploitaties van € 3,6 mln. vormt hierin het grootste aandeel. Bij de Turap 2020 was een verwachting opgenomen van € 4,6 mln. positief resultaat op de grondexploitaties. De verwachte winstnemingen zijn gerealiseerd, maar een doorgevoerde stijging in de budgetten voor civiele werken bij Groote Haar, maakt dat het resultaat minder hoog uitpakt dan geprognosticeerd. Conform de bestendige gedragslijn wordt voorgesteld dit resultaat toe te voegen aan de reserve Infrastructuur.

Daarnaast is er vooral sprake van onderbesteding op diverse incidentele budgetten met een specifiek bestedingsdoel. Hiervoor wordt - conform de financiële verordening - voorgesteld de restanten beschikbaar te houden voor 2021, zodat de beoogde werkzaamheden kunnen worden afgerond. Een nadere uitsplitsing van het resultaat voor bestemming en de voorstellen tot resultaatbestemming zijn opgenomen in onderstaande tabellen. In de Turap 2020 was een zo reëel mogelijke doorkijk gegeven voor het resultaat 2020, maar daar is tevens aangegeven dat deze prognose met enorme onzekerheden was omgeven. De invloed van de coronacrisis maakte dat we ineens met een totaal andere (on)zekerheid naar de begrotingsbudgetten keken. Globaal kan worden gesteld dat diverse werkzaamheden niet volledig tot uitvoering zijn gekomen, door de invloed van de coronacrisis. Ook is er op onderdelen sprake van extra rijksmiddelen voor de aanpak van de gevolgen van de crisis en gedeeltelijk zijn die middelen ultimo 2020 nog niet besteed. Ook voor die restantbudgetten wordt voorgesteld ze te bestemmen zodat ze kunnen worden ingezet in 2021.

Voor een uitgebreidere toelichting op de oorzaken van de verschillen verwijzen we naar de programma-verantwoording van het jaarverslag, in de paragrafen "wat heeft het gekost".

Nr.	Ontwikkeling resultaat (bedragen x € 1.000) V = Voordeel, N = Nadeel		
1	Re-activatieplan corona (prog. 4)	500	V
2	Resultaat grondexploitaties (prog. 4-9)	3.568	V
3	Ondersteuning lokale cultuursector (prog. 6)	206	V
4	Sociaal culturele evenementen (prog. 6)	217	V
5	Projectleiding de Nieuwe Doelen (prog. 6)	128	V
6	Regionale Energietransitie (prog. 8)	466	V
7	Omgevingswet (prog. 9)	396	V
8	Vrijval voorziening Hoog Dalem (prog. 9)	235	V
9	Bouwleges (prog. 9)	331	V
10	Treasury lagere dividendinkomsten (AD)	-226	N
11	Lagere opbrengst OZB (AD)	-300	N
12	Algemene uitkering (AD)	677	V
13	Opbrengst verkoop woningen (AD)	601	V
14	Overig	697	V
Totaal resultaat voor bestemming		7.496	V

Voorstellen tot resultaatbestemming

Zoals hiervoor aangegeven geldt voor diverse begrotingsonderdelen dat er specifieke (incidentele) middelen beschikbaar zijn gesteld voor de uitvoering van een project of het realiseren van een bepaald doel. Indien die middelen ultimo 2020 nog niet besteed zijn, er nog wel kosten worden gemaakt in 2021 en er geen mogelijkheid is om die kosten op te vangen binnen de reguliere begrotingsbudgetten van 2021, dan stellen we voor om het restantbudget te bestemmen voor 2021. Voor de volgende onderdelen wordt een voorstel tot resultaatbestemming gedaan:

Nr.	Resultaatbestemming (bedragen x € 1.000)	
1	Organisatie Tweede Kamerverkiezingen 2021 (prog. 1)	68
2	Weerbare organisatie en weerbaar bestuur (prog. 2)	60
3	Mobiliteit (prog. 3)	78
4	Re-activatieplan (prog. 4)	500
5	Laaggeletterdheid (prog. 5)	50
6	De Kracht van Sport (prog. 6)	68
7	Herinrichting historische collectie (prog. 6)	67
8	Steunmaatregelen cultuur (prog. 6)	206
9	Renovatie en ontwikkeling De Nieuwe Doelen (prog. 6)	128
10	Restauratieplan molens (prog. 6)	54
11	Restauratie duiker Melkheul (prog. 6)	50
12	Aanwijzen gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden (prog. 6)	66
13	Regionale Energiestrategie (prog. 8)	466
14	Transitievisie Warmte (prog. 8)	174
15	Invoering Omgevingswet (prog. 9)	396
16	Visie van de Stad (prog. 9)	22
17	Monitor Zuid Holland Zuid (Overhead)	20
18	Gemeentefonds decembercirculaire 2020 (AD)	552
19	Toevoegen resultaten grondexploitatie aan reserve Infrastructuur (prog. 4-9)	3.568
20	Restantbudget Gorcums Akkoord	200
Totaal bestemmingsvoorstellen		6.793

1. Organisatie Tweede Kamerverkiezingen 2021

Het kabinet heeft in 2020 middelen beschikbaar gesteld om gemeenten te compenseren voor de extra kosten bij de Tweede Kamerverkiezing 2021 als gevolg van de coronamaatregelen. De extra kosten hangen onder meer samen met aanvullende kosten voor de inrichting van stemlokalen, voor het mogelijk moeten huren van alternatieve locaties die in de coronacrisis beter geschikt zijn om als stemlokaal in te richten, voor toegankelijkheid van die locaties en voor de aanvullende werkzaamheden die gemeenten moeten doen ter voorbereiding van de verkiezingen. Voor Gorinchem gaat het om een bedrag van € 68.000. Wij stellen voor om deze middelen via bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 beschikbaar te stellen in 2021.

2. Weerbare organisatie en weerbaar bestuur

Voor de uitrol van het project 'Weerbare gemeentelijke organisatie en weerbaar bestuur' is door het Rijk een impulsbedrag van € 120.000 beschikbaar gesteld. Deze impuls gelden worden in 2021 ingezet voor het project en ze worden onder andere gebruikt voor inzet van een projectleider en trainingen op maat. Het voorstel is dan ook om de resterende middelen tot een bedrag van € 60.000 via bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 beschikbaar te stellen in 2021.

3. Mobiliteit

In de Begroting 2020 zijn de kapitaallasten voor investeringen in het kader van de Mobiliteitsvisie geraamd. Voor 2020 een bedrag van € 114.000. In 2020 is gestart is met de voorbereidingen waardoor er nog geen projecten in het kader van de Mobiliteitsvisie zijn afgerond. Na aftrek van incidentele kosten op verschillende infrastructurele werken (bijvoorbeeld de aanpassing en het herstraten van de zijstraat van de Walsteeg) resteert er € 78.000. We stellen voor dit restantbudget, conform de bestendige gedragslijn, toe te voegen aan de reserve Infrastructuur.

4. Re-activatieplan

In 2020 is een re-activatieplan corona vastgesteld. Het gaat om een pakket aan stimulerende maatregelen waardoor we als gemeente zo goed mogelijk kunnen omgaan met de effecten van de coronacrisis op onze economie en onze ondernemers hierbij kunnen ondersteunen. Het beschikbare budget van € 500.000 is in 2020 nog niet aangesproken. Voorgesteld wordt dit bedrag te bestemmen voor 2021.

5. Laaggeletterdheid

Met ingang van 2020 ontvangt de gemeente Gorinchem extra budget voor de aanpak van laaggeletterdheid. Het doel is om aan de slag te gaan met een programma om laaggeletterden te bereiken en van passend aanbod te voorzien. Voorgesteld wordt om het restantbudget van € 50.000 via bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 te bestemmen voor 2021.

6. De Kracht van Sport

Als gevolg van de corona hebben in 2020 niet alle activiteiten in het kader van de Kracht van Sport plaatsgevonden. Voorgesteld wordt om het restant ad € 68.000 via bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 te bestemmen voor 2021.

7. Herinrichting historische collectie

Als uitwerking van de Cultuurvisie 2019-2023 zijn we in 2020 begonnen met de herinrichting van de historische collectie bij het Gorcums Museum en het onderbrengen van de museale collectie in de depots van het Regionaal Archief Gorinchem (RAG). Omdat de herinrichting vertraging heeft opgelopen stellen wij voor om het restantbudget van € 67.000 beschikbaar te stellen voor 2021.

8. Steunmaatregelen cultuur

Voor de ondersteuning van de lokale cultuursector in coronatijd hebben wij vanuit de steunmaatregelen van het Rijk een bijdrage van totaal € 275.380 ontvangen. Daarnaast hebben wij van de provincie een subsidie van € 50.000 ontvangen voor compensatie van corona gerelateerde inkomstenderving in de cultuursector. Na uitbetaling van de 1^e en 2^e tranche van de coronacompensatie resteert een bedrag van € 206.000. Voorgesteld wordt om € 206.000 via

de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 beschikbaar te stellen in 2021 voor de borging van de lokale culturele infrastructuur na corona.

9. Renovatie en ontwikkeling De Nieuwe Doelen

Voor de projectleiding voor de renovatie en ontwikkeling van De Nieuwe Doelen was via de Cultuurvisie in 2020 € 160.000 beschikbaar. In de eerste fase van dit project (2020) is € 32.000 besteed aan de inhuur van expertise. Dit project is meerjarig en daarom wordt voorgesteld om het restant van € 128.000 via de bestemming van het resultaat beschikbaar te stellen voor 2021.

10. Restauratieplan molens

Op 31 december 2016 heeft de Stichting tot instandhouding van molens in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden (SIMAV) de vier Gorinchemse molens overgenomen. Hierbij zijn afspraken gemaakt over het onderhoud en restauratie en zijn tot en met 2022 middelen in de begroting opgenomen. In het restauratieplan zijn wijzigingen opgetreden, waardoor de voorgenomen bijdrage in 2020 lager is en het restant doorschuift naar latere jaren. Daarom wordt voorgesteld om het restant ad € 54.000 via een bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 beschikbaar te stellen voor 2021.

11. Restauratie duiker Melkheul

Het college heeft besloten om de duiker aan de Melkheul te restaureren, kosten € 100.000. De Provincie Zuid Holland heeft een subsidie vanuit de subsidieregeling Erfgoedlijnen van de Provincie Zuid-Holland' van € 50.000 toegezegd. De restauratie is door corona en het vertrek van de vakspecialist historische werken vertraagd. De raad wordt voorgesteld om het gemeentelijk budget van € 50.000 via een bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 beschikbaar te stellen voor 2021.

12. Aanwijzen gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden

Voor het aanwijzen van gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden ten behoeve van de gemeentelijke monumentenlijst zijn in 2019 middelen beschikbaar gesteld, i.c. € 102.000. Door corona heeft dit aanwijzingstraject ernstige vertraging opgelopen. Van de beschikbare € 102.000 is in 2020 € 36.000 besteed. Om dit traject in 2021 volledig af te ronden wordt de raad voorgesteld om het restant van € 66.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 beschikbaar te stellen in 2021.

13. Regionale Energiestrategie

In 2019 zijn wij samen met de gemeente Molenlanden (de zogenaamde RES- regio Alblasserwaard) en partners zoals provincie Zuid-Holland, Stedin en Waterschap Rivierenland gestart om te komen tot een regionale energiestrategie. Van de in het kader van het Klimaatakkoord ontvangen rijksmiddelen voor de regionale energiestrategie (2019: € 542.000) is inmiddels € 76.000 besteed aan de ondersteuning van het RES-proces. In 2021 wordt er verder gewerkt aan dit proces om te komen tot een RES 1.0 De raad wordt voorgesteld om het restant van € 466.000 via bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 in 2021 beschikbaar te stellen.

14. Transitievisie Warmte

Voor de implementatie en uitvoering van de Transitievisie Warmte is een bedrag van € 237.000 ontvangen van het Rijk. Hiervan is voor de voorbereiding en onderzoek € 63.000 besteed in 2020. De raad wordt voorgesteld om het restant van € 174.000 via een voorstel tot bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 beschikbaar te stellen in 2021.

15. Invoering Omgevingswet

De verwachte uitgaven t.b.v. de implementatie van de Omgevingswet zijn niet volledig in 2020 gemaakt, een deel van de uitgaven zal in 2021 plaatsvinden. Van de beschikbare € 786.000 resteert ultimo 2020 € 396.000, waarvoor wordt voorgesteld dit te bestemmen voor 2021.

16. Visie van de Stad

In het kader van het project Visie van de Stad resteert er ultimo 2020 nog € 22.000 van het beschikbare incidentele budget van € 73.000. Voorgesteld wordt om dit te bestemmen voor 2021.

17. 'Monitor Zuid Holland Zuid'

In mei 2020 hebben wij besloten voor een jaar deel te nemen aan de te ontwikkelingen monitor Zuid-Holland Zuid; Om met elkaar snel een overzicht te ontwikkelen en stuurinformatie als gemeente te krijgen, is door het onderzoekscentrum Drechtsteden een monitor ontwikkeld voor de gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid. Hierbij wordt met name ingezoomd op de economische indicatoren van de sectoren en welzijn en wordt regionaal en lokaal informatie verzameld. Alle tien de gemeenten in de regio zuid Holland Zuid betalen mee aan de monitor. Van het beschikbare budget resteert per ultimo 2020 € 20.000, waarvoor wordt voorgesteld dit bedrag te bestemmen voor 2021, omdat ook in 2021 nog van deze monitor gebruik wordt gemaakt en hiervoor in 2021 geen budget beschikbaar is.

18. Gemeentefonds decembercirculaire

Bij de decembercirculaire zijn incidentele middelen toegevoegd aan de begroting 2020. Dit zijn geormeerde budgetten, waarvoor het de beleidslijn is om deze beschikbaar te stellen voor de desbetreffende beleidsterreinen. Vanwege het feit dat de middelen in december beschikbaar zijn gesteld, kan pas in 2021 over worden gegaan tot de inzet van die middelen. Het gaat hierbij om een bedrag van € 552.000. Hierover is de gemeenteraad geïnformeerd bij raadsvoorstel 726861 in de raadsvergadering van januari 2021.

19. Toevoegen resultaten grondexploitatie aan reserve Infrastructuur

Vanwege de grote (investerings)opgaven op het gebied van mobiliteit/infrastructuur, is het wenselijk om te sparen voor toekomstige investeringen. Overeenkomstig het uitgangspunt zoals we dat hebben geformuleerd In de PPN 2020-2023 stellen wij voor om de positieve resultaten uit de grondexploitaties 2020 tot een bedrag van € 3.568.000 via een bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 toe te voegen aan de reserve Infrastructuur.

20. Restantbudget Gorcums Akkoord

In de Tussentijdse rapportage 2020 hebben wij als college aan de gemeenteraad een voorstel voorgelegd om € 500.000 beschikbaar te stellen voor het re-activatieplan. Hiervoor was op dat moment onvoldoende ruimte in het begrotingssaldo beschikbaar, waarop wij hebben voorgesteld ook de beschikbare ruimte van € 200.000 voor de uitvoering van het coalitieakkoord in te zetten. De gemeenteraad heeft hiermee ingestemd. Omdat er bij de jaarrekening sprake is van een positief saldo, stellen wij voor om de reeds beschikbaar gestelde € 500.000 alsnog volledig ten laste te brengen van het saldo, zodat de eerder ingezette ruimte van € 200.000 beschikbaar kan blijven voor inzet in 2021.

Sociaal Domein

Bij het Sociaal Domein zien we een duidelijke toename in de kosten in het tweede deel van het jaar. Hierbij lopen zowel de kosten voor de vervoersvoorzieningen en rolstoelverstrekking verder op, zien we de kosten voor de uitvoering van de jeugdwet verder toenemen en heeft de invoering van het abonnementstarief voor de WMO een aanzuigende werking op het gebruik van de voorzieningen. Overigens is, conform de vastgestelde gedragslijn, het resultaat op het programma Sociaal Domein (€ 1,2 mln. nadelig) reeds verrekend met de reserve. Derhalve is dit in de eerder gepresenteerde tabel niet opgenomen als onderdeel van het resultaat.

Verloop resultaat Jaarrekening 2020 (bedragen x € 1.000)	
Jaarrekeningresultaat 2020	7.496
Bestemmingsvoorstellen exploitatie 2021	-3.147
Toevoeging resultaten grondexploitaties en mobiliteit aan reserve Infrastructuur	-3.646
Resultaat na bestemming	703

Voorgesteld wordt om het jaarrekeningresultaat na bestemming toe te voegen aan de algemene reserve.

Ontwikkeling algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve in 2020 ziet er als volgt uit:

Saldo algemene reserve (bedragen in € x 1.000)	2020
Stand 1-1-2020	26.780
Rekeningresultaat 2020	-1.094
Vrijval reserve open kathedraal	150
Uitvoering sportvisie PPN 2018	-80
PPN 2020	-139
Begrotingssaldo 2020	2.049
Saldo algemene reserve ultimo boekjaar	27.666

De verschillende mutaties zijn het gevolg van eerdere besluitvorming. Het (onbestemde) begrotingssaldo 2020 is op basis van het raadsbesluit in december toegevoegd aan de algemene reserve.

Het saldo van de algemene reserve bedraagt ultimo 2020 € 27,7 mln. Hierin is het resultaat over 2020 nog niet meegenomen. De algemene reserve vormt een belangrijk deel van het weerstandsvermogen. De weerstandsratio in de jaarstukken komt uit op 1,92 hetgeen binnen de door de raad vastgestelde bandbreedte valt.

Ontwikkelingen investeringen

In 2020 bedroeg het totaal aan geautoriseerde (zowel lopende als nieuwe) investeringen € 62,6 mln. Hiertegenover staat € 5,04 mln. aan baten die direct aan de investeringen kunnen worden toegeschreven. Het saldo komt via afschrijving de komende jaren in de begrotingen en jaarrekeningen terecht. Van de € 62,6 mln. beschikbaar gestelde budgetten was tot en met 2020 € 20,4 mln. besteed. Er is tot en met 2020 € 1,9 mln. aan baten gerealiseerd.

Het grootste deel van de onderbesteding komt doordat de planning van de investeringen is bijgesteld. Het gaat hierbij voornamelijk om de investeringen voor de aanschaf van elektrische veerboten (€ 3,9 mln.), het station Gorinchem-Noord (€ 6,8 mln.), de Beroepencampus (€ 2,5 mln.), het Integraal Huisvestingsprogramma (IHP) Onderwijs in Gorinchem Oost (€ 9,7 mln.), De Nieuwe Doelen (€ 7 mln.). Voor de bedragen die genoemd zijn geldt dat dit de nog beschikbare budgetten zijn op 31 december 2020.

Enkele investeringen die in 2020 afgerond zijn:

Verbeteren verkeersveiligheid Gildenweg

Van de vier maatregelen voor de aanpak van de verkeersveiligheid Gildenweg is één locatie (kruising Gildenweg/Bataafsekade) als gevolg van voortschrijdend inzicht niet uitgevoerd. De overige locaties zijn uitgevoerd en afgerond. Het restant van het investeringsbudget ad € 81.000 valt vrij en dit leidt tot lagere kapitaallasten.

Openbare verlichting 2019

De voorgenomen vervangingswerkzaamheden zijn uitgevoerd.

Gomarus uitbreiding

In oktober 2019 is de uitbreiding van de locatie Hoefslag voor de Gomarus in gebruik genomen. De tijdelijke huisvesting aan de Lange Slagenstraat/Van Neercasselstraat wordt niet meer voor het onderwijs ingezet. Na definitieve afrekening in 2020 met het schoolbestuur is het investeringsbudget afgesloten.

GRP 2018

De werkzaamheden in het kader van de jaarschijf 2018 uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2016-2020 zijn uitgevoerd en afgerond.

Geluidsscherm Banneweg

Met gebruikmaking van de rijkssubsidieregeling sanering verkeerslawaaï is een geluidsscherm geplaatst langs de Banneweg om daarmee de geluidshinder voor de achterliggende woningen te beperken.

Voorgesteld wordt om de nog beschikbare investeringsruimte voor die investeringen die nog niet gereed zijn (€ 42,2 mln.), beschikbaar te houden voor de verdere afronding in de komende jaren. In de Perspectiefnota 2022 zal de planning van de investeringen worden geactualiseerd en worden de financiële consequenties daarvan inzichtelijk gemaakt. Een nadere toelichting op de investeringen staat in de toelichting bij de diverse programma's.